

*Весна Ђорђевић**

(Институт за српски језик САНУ, Београд)

*Марина Николић**

(Институт за српски језик САНУ, Београд)

*Ђорђе Оташевић**

(Институт за српски језик САНУ, Београд)

ГРАЂА ЗА РЕЧНИК НОВИХ РЕЧИ (5)

Грађа за речник нових речи доноси неологизме који су се у српском језику појавили у последњих двадесетак година. Овде обрађени неологизми нису забележени у речнику „Do you speak anglosrpski? : Rečnik novijih anglicizama“ Вере Васић, Твртка Прћића и Вере Нејгебауер (Нови Сад: Змај, 2001), „Великом речнику страних речи и израза“ Ивана Клајна и Милана Шипке (Нови Сад: Прометеј, 2006) и „Речнику српскога језика“ (Нови Сад: Матица Српска, 2007).

Речнички чланак садржи највише осам целина: 1) семантичка дефиниција, 2) илустративни примери (цитати), 3) порекло одредничке речи или синтагме (етимологија), 4) фонетске и морфолошке варијанте одредничке речи или синтагме, 5) синоними одредничке речи или синтагме, 6) семантичка област којој одредничка реч или синтагма припадају, 7) детерминативи – одредничке речи (најчешће именице) употребљене као друга врста речи (најчешће као придев), 8) лингвистичке напомене.

Семантичке дефиниције су лексикографске а не енциклопедијске и садрже само ону количину енциклопедијских информација која је неопходна за успешну семантичку идентификацију одредничке речи или синтагме. За свако значење наводи се од три до пет илустративних примера (цитата). Они су понекад знатно дужи него што је у дескриптивној лексикографији уобичајено. У тим случајевима њихов задатак је да пруже додатне енциклопедијске податке. За текстове са интернета због уштеде про-

* vesna.djordjevic@isj.sanu.ac.rs

* marina.nikolic@isj.sanu.ac.rs

* djordje.otasevic@isj.sanu.ac.rs

стора и прегледности нису навођене пуне адресе јер је уз помоћ било којег претраживача могуће лако утврдити о којем се тексту ради.

Семантички неологизми су означени звездicom (*). Коса црта (/) показује да је у оригиналном тексту реченица после ње прва реченица у следећем пасусу (најчешће се среће након новинских наслова). Три тачке између угластих заграда ([...]) означавају да је део оригиналног текста изостављен.

Аутори Грађе и уредништво *Новоречја* ће бити захвални свим читаоцима који нам укажу на рогобатне неологизме страног порекла који се још нису одомаћили у српском језику и пошаљу предлоге за речи домаћег порекла којима се они евентуално могу заменити (за одомаћене речи страног порекла, колико год да су незграпне и неуклопљене, највероватније је сувише касно). Такве предлоге ћемо наводити у осмој целини речничког чланка.

СКРАЋЕНИЦЕ:

ж.р.	— именица женског рода	несврш.	— глагол несвршеног вида
енгл.	— енглески језик		да
мн.	— множина	прид.	— придев
м.р.	— именица мушког рода	прил.	— прилог
непром.	— непромењива реч	сврш.	— глагол свршеног вида
нераспр.	— нераспрострањено	с.р.	— именица средњег рода

БЛОГОВАЊЕ с. р.

❶ дефиниција *писање текстова и постављање нових садржаја на одређени блог, уређивање, ажурирање блога (= странице на интернету, редовно ажуриране, коју води појединац или група и у којој је садржај – текст и фотографије – представљен хронолошки, најчешће од најновијег ка старијем).*

❷ цитати Истакнута су правила која морамо поштовати да бисмо квалитетно представили себе и свој рад, путем блога али и вештине и знања која су нам потребна за блоговање (tsbor.edu.rs, 4. 12. 2019); Раствућу популарност блоговања потврђује и чињеница да је реч *blog* већ ушла у званичне речнике. Скована је 1997. од речи *web* (мрежа) и *log* (запис): ове речи прво су састављене, па на духовит начин растављене на *we blog* – да би се указало да „ми блогујемо”, да би на крају остао

само блог као именица, односно *blogging* као глагол. Многи су склони да ово називају и револуцијом у технологији људског повезивања. А да се догађа нешто што је заиста важно сведочи о чињеница да су класични медији такође пригрлили блоговање као додатни канал комуникације са читаоцима. У Америци, на пример, од 80 од 100 највећих листова на својим интернет издањима нуди блогове својих репортера које читаоци коментаришу (*politika.rs*, 8. 9. 2006); Након што је привукла пажњу веб сајта за дељење видео клипова Ледбајбл, блоговање о надметањима у јелу с временом је постало главни посао овој двадесетчетворогодишњој становници Лондона (*bbc.com*, 15. 4. 2019); Од тада сваке године у марту и октобру пријављују се наставници и ученици из целог света и пролазе кроз десет недеља блоговања развијајући вештине неопходне у 21. веку. Циљ пројекта је да повеже ученике са широм публиком и подржи наставнике који започињу са својим ученицима блоговање. Пројекат води кроз процес блоговања без обзира коју платформу користите (*ossvetisavakg.edu.rs*); Почело је као обично блоговање о улогама које би одговарале Николасу Кејџу, а претворило се у масовну онлајн хистерију (*rts.rs*, 3. 9. 2012).

③ порекло енгл. *blog*.

⑥ област интернет.

КОВИД м. р.

① дефиниција *болест коју изазива новооткривени вирус из групе коронавируса SARS-CoV-2, тешки акутни респираторни синдром.*

② цитати *Jedna osoba preminula je u Kliničkom centru u Nišu od posledica kovida, prema novim podacima, a još 4 pacijenta u Srbiji, ukupno 803 zvanično od početka epidemije (juznevesti.com, 28. 10. 2020); KC Niš odbio da dostavi podatke o kovidu: Kontaminirani su, u „crvenoj zoni” (rs.n1info.com, 27.10. 2020); Sve više ljudi živi sa „dugotrajnim kovidom” / Dugoročni uticaj infekcije virusom korona, takozvani „dugotrajni kovid”, može da utiče na ljude na četiri različita načina, pokazali su rezultati ispitivanja koje je sproveo britanski Nacionalni institut za istraživanje zdravlja (danas.rs, 15. 10. 2020); Raste broj zaraženih kovidom u Jablaničkom i Pčinjskom okrugu (juznevesti.com, 29. 10. 2020); Привреда Србије се опоравила од шока изазваног ковидом (rtv.rs, 28. 9. 2020); Њемачки Институт за јавно здравље у недавном извјештају објавио је да су најчешћи знаци ковида кашаљ, који се јавља у 45 одсто случајева и температура у 38 одсто (glassrpske.com, 27. 10. 2020).*

③ порекло према енгл. *coronavirus disease < COVID-19.*

④ варијанте ковид 19.

⑥ област медицина.

⑦ детерминативи На данашњи дан у нашој установи хоспитализовано је 275 ковид позитивних пацијената са средње тешком и тешком клиничком сликом, већина са типичном „ковид упалом плућа” (bolnica015.org.rs); На свим одељењима у оквиру Опште болнице Чачак, која су претворена у ковид одељења, хоспитализовано је осам пацијената. За последња 24 часа у пријемно-тријажној амбуланти Опште болнице Чачак, са симптомима и знацима ковид инфекције било је девет првих прегледа (glaszapadnesrbije.rs, 16. 10. 2020); Višesatno čekanje ispred kovid ambulanti, sa nogu padaju i lekari i pacijenti (rs.n1info.com, 2. 12. 2020); Prenapregnutom zdravstvenom sistemu trebalo bi da pomogne i nova kovid bolnica u Batajnici, koja je juče primila prve pacijente (blic.rs, 5.12. 2020)..

⑧ напомене Реч је настала скраћивањем енглеских речи *coronavirus disease*.

КОВИД 19 м. р.

① дефиниција *болест коју изазива новооткривени вирус из групе коронавируса SARS-CoV-2, тежки акутни респираторни синдром.*

② цитати Нова болест (ковид 19) се појавила 99 година након пандемије шпанске грознице, од које је боловала трећина светске популације, а услед ње је умрло више од 50 милиона људи (politika.rs, 31. 3. 2020); Ministarstvo zdravlja: Ne čekati komplikacije, idite u ambulantu kovid-19 čim se pojave simptomi (rts.rs, 1. 4. 2020); Ковид 19 стигао и у Србију (rts.rs, 6. 3. 2020); Ковид-19 се најчешће преноси ваздухом, али шта утиче на брзину преношења? (bbc.com, 20. 10. 2020); Вакцине против Ковида-19 још увек нема, иако је неколико научних тимова објавило оптимистичне прогнозе – но, здравствени стручњаци и даље саветују опрез и придржавање мера заштите (bbc.com); Превентивне мере за спречавање ширења ковида-19 које је донео Кризни штаб подразумевају, пре свега, личну заштиту, ношење маске, физичку дистанцу и ограничење рада угоститељских објеката (rts.rs, 23. 10. 2020); Директор Светске здравствене организације Тедрос Адханом Гебрејесус изјавио је данас да би вакцина против вируса ковид-19 могла да буде готова до краја године (dnevnik.rs, 6. 10. 2020).

③ порекло према енгл. *coronavirus disease* < COVID-19.

④ варијанте КОВИД.

⑥ област медицина.

⑧ напомене Реч је настала скраћивањем енглеских речи *coronavirus disease*, којој је додат број 19 јер је болест откривена 2019. године. Предност треба дати писању без цртице (*ковид 19*).

корона ж. р.

① дефиниција *скраћени назив за новооткривени вирус из групе коронавируса чији је званичан назив САРС-КоВ-2 и који изазива болест ковид 19.*

② цитати Корона открива искрене пријатеље (politika.rs, 21. 3. 2020); Корона укопала глобални туризам – ове године бићемо „своји на своје” (rts.rs, 18. 4. 2020); Korona me naterala da savladam Instagram: Penzioner iz Kruševca podelio svoju zanimljivu kolekciju (novosti.rs, 23. 4. 2020); Korona odložila put rukometašica Srbije u Dansku (rts.rs, 1. 12. 2020); Ове године корона је зауставила и процес приватизације – од понуђена три предузећа, продато је само једно (rts.rs, 27. 11. 2020); Ударила ова корона, па нас заковала начисто (politika.rs, 27. 4. 2020).

③ порекло лат. coronavirus.

⑤ синоними вирус корона, коронавирус.

⑥ област медицина.

⑦ детерминативи Još nekoliko dana preostalo je do američkih predsedničkih izbora. Dani koji se odbrojavaju, nisu nimalo jednostavni za Amerikance, koji se osim sa političkim tenzijama suočavaju i sa velikim teretom korona-krize (rs.n1info.com, 31. 10. 2020). Najteži korona udar u Srbiji: Preko 1.800 novozaraženih, više od pola u Beogradu, „nije prošlo vreme teških kliničkih slika” (nedeljnik.rs, 31. 10. 2020); OVA MESTA SU KORONA ŽARIŠTA: Situacija sve teža – evo kako izgleda presek zaraženih po gradovima u Srbiji (novosti.rs, 31. 10. 2020); 9 KRUGOVA KORONA PAKLA / Srbija se nalazi na korak od TAMNO LJUBIČASTE ZONE, ali to nije najgore što nas čeka (blic.rs, 31. 10. 2020); UŽASAVAJUĆE BROJKE Najteži korona udarac do sada! Umrlo šest osoba (blic.rs, 31. 10. 2020); DANAS SU KORONA BROJKE ALARMANTNE: Približavamo se cifri od 2.000?! Preminulo šestoro BEOGRAD NAJZARAŽENIJI (kurir.rs, 31. 10. 2020).

⑧ напомене Колоквијално.

коронавирус* м. р.

① дефиниција *назив за појединачни, новооткривени вирус из групе коронавируса чији је званичан назив САРС-КоВ-2 и који изазива болест ковид 19.*

❷ цитати Званично, овај вирус још увек нема име, али се широм планете назива коронавирусом, иако су коронавируси опште име за групу вируса, добијено на основу изгледа, који асоцира на венац (лат. corona) (jezikofil.rs, 7. 2. 2020); Нови коронавирус откривен у Кини генетски је уско повезан с вирусом САРС из 2003. и та два вируса имају сличне карактеристике, иако су подаци о овом вирусу још увек непотпуни (covid19.rs); Стручњаци секвенционирају геном корона вируса и откривају врсте који су се појавиле откако је вирус прошле године први пут прешао са животиње на човека на пијаци у кинеском граду Вухану (galaksijanov.rs); Потврђен је други случај корона вируса у Србији, овај пут код кинеског држављанина (politika.rs, 9. 3. 2020); Енди Мари верује да је можда био заражен коронавирусом прошлог месеца (rts.rs, 23. 4. 2020); Нагли скок броја заражених коронавирусом, болнице се брзо пуне (rts.rs, 30. 10. 2020); Љекари објаснили како да разликујете симптоме грипа од корона вируса (glassrpske.com, 27. 10. 2020); Од почетка епидемије корона вируса, широм Србије употребљено је на стотине хиљада маски и хигијенских рукавица (rts.rs, 23. 4. 2020).

❸ порекло лат. coronavirus.

❹ варијанте вирус корона.

❺ област медицина.

❻ напомене Коронавируси су иначе опште име за групу вируса (лат. coronoviridae), добијено на основу изгледа, који асоцира на венац (лат. corona).

маунтинборд м. р.

❶ дефиниција **а.** *екстремни спорт или рекреативна активност у којој се особа спушта низ брдо или планину стојећи на дасци с малим точковима; б.* *даска с малим точковима која се користи у маунтинборду/маунтинбордингу.*

❷ цитати **а.** „Lepo je što ste spomenuli mauntinbord, moglo se tu malo više napisati, a mogli ste i spomenuti da je Srbija vrlo zapažena u ovom sportu, i da je jedna od najboljih staza za spuštanje upravo ovde, u Bukovcu kraj Novog Sada”, napisao nam je kao sugestiju na ovaj članak Predrag Marcikić, vozač i trener planinskog skejtborda (nationalgeographic.rs, 26. 8. 2020); Mauntinbord je sportska disciplina koja predstavlja zapravo snoubord u letnjim uslovima, a snouborderi praktikuju mauntinbord kako bi održali kondiciju i pripremali se za zimsku sezonu. Međutim, zbog svoje atraktivnosti mauntinbord ima sve više pristalica širom sveta (pirot-ske.rs, 29. 8. 2015); Senka se već četiri godine paralelno bavi snoubordin-

gom i mauntinbordom. Srebrna medalja na prvom Svetskom prvenstvu u mauntinbordu najbolji je dokaz da joj nema ravne (kurir.rs, 5. 2. 2014).

6. Šta je mauntinbord? Mauntinbord ili all terrain board je planinski skejtbord namenjen za vožnju po brdskim predelima. Mauntinborderi kažu da je idealna zamena za snoubord, zato što su tereni, stilovi, trikovi i discipline iste kao i u tom zimskom sportu, jedino se razlikuju vremenski uslovi (redbull.com, 26. 1. 2016); U ekstremnim sportovima važi pravilo da onaj ko stane na jednu dasku, obavezno mora da proba i sve ostale, pa je tako i Marcikić, nakon vožnje skejta i snouborda, odlučio da proba mauntinbord (redbull.com, 26. 1. 2016); Paraleno vozim mauntinbord, na kojem sam pet puta bila evropska prvakinja u disciplini border kros, tri puta zaredom, a prošlogodišnje svetsko zlato u Francuskoj na stazi Kompjen mi je posebno drago posle osvojene dve bronzе i dva srebra (novosti.rs, 26. 2. 2018); Vozači mauntinborda takmiče se u nekoliko disciplina (univerzetskiodjek.com, 26. 8. 2014).

- ❸ порекло енгл. mountainboard.
- ❺ синоними а. маунтинбординг.
- ❻ област спорт.

маунтинбóрдер м. р.

❶ дефиниција *особа која се бави маунтинбордингом (= екстремним спортом или рекреативном активношћу у којој се особа спушта низ брдо или планину стојећи на дасци с малим точковима); особа мушког рода која се бави маунтинбордингом.*

❷ цитати Стотинак Пироћанаца пробало је да вози маунтинборд уз надзор и савете професионалаца, кажу у клубу и додају да су професионални маунтинбордери из САД-а, који су у светском врху у овој дисциплини, одушевљени Пиротом (juznasrbija.info, 31. 8. 2015); Mauntinborderi kažu da je idealna zamena za snoubord, zato što su tereni, stilovi, trikovi i discipline iste kao i u tom zimskom sportu, jedino se razlikuju vremenski uslovi (redbull.com, 26. 1. 2016). Mauntinborderi se vraćaju u Novi Sad / Novi Sad će 2019. ponovo biti домаћин svetskog prvensta u mauntinbordingu. Takmičenje će biti održano 6. i 7. septembra na ATB stazi u Bukovcu (oradio.rs, 15. 1. 2019); Danas od 17 do 20 časova, na brani jezera u Šumaricama, održaće se revijalne vožnje najboljih američkih i srpskih mauntinbordera (ritamgrada.rs, 27. 8. 2015); Snouborder i mauntinborder sa vojvođanske ravnice – Todor Toša Jović (skijanje.rs, 1. 2. 2020).

- ❸ порекло енгл. mountain boarder.

⑥ област спорт.

маунтинбóрдерка ж. р.

① дефиниција *особа женског рода која се бави маунтинбордингом (= екстремним спортом или рекреативном активношћу у којој се особа спушта низ брдо или планину стојећи на дасци с малим точковима).*

② цитати Senka Bajić, mauntinborderka / Senka Bajić je dvostruka vice-šampionka u mauntinbordingu. To je vrlo mlad sport. Kao snowboard sa točkovima, malo veći skejt, samo je tehnika malo drugačija, mora da se nauči tehnika kočenja da bi uopšte išli na neke bolje i brže staze, kaže Senka u razgovoru sa Almom i Leom (oradio.rs, 20. 1. 2015); Najbolja srpska „mauntinborderka”, Novosađanka Senka Bajić, koja poseduje nekoliko zlatnih odličja sa Evropskih i Balkanskih prvenstava, očekuje veoma interesantno takmičenje, pre svega zbog velikog broja učesnika, kojih će prema nekim najavama biti 120, iz 20 zemalja (021.rs, 5. 9. 2013); Intervju Senka Bajić, snouborderka i mauntinborderka (redbull.com, 30. 9. 2015).

③ порекло према енгл. mountain boarder.

⑥ област спорт.

маунтинбóрдинг м. р.

① дефиниција *екстремни спорт или рекреативна активност у којој се особа спушта низ брдо или планину стојећи на дасци с малим точковима.*

② цитати Новосађанка Сенка Бајић већ годинама разбија предрасуде да је бавити се маунтинбордингом или планинским скејтбордингом мушки спорт (rtv.rs, 27. 7. 2018); Da li ste znali da Srbija ima svetskog juniorskog šampiona u mauntinbordingu? A da se prvo svetsko mauntinbording prvenstvo održalo upravo u našoj zemlji? [...] U ovom sportu postoje četiri discipline u kojima se organizuju takmičenja: freestyle, board cross, spust i slalom, a za one koji ne vole da se takmiče nego samo da uživaju u spuštanju niz padine, tu je freeride, koji je verovatno najpopularniji vid vožnje. Ekstremni sportovi, poput skejtbordinga, snoubordinga i vejkboardinga pojavili su se u Srbiji sa nekom godinom zakašnjenja u odnosu na svet. Međutim kada reč o mauntinbordingu, relativno mladom ekstremnom sportu koji se tek razvija, Srbija i te kako hvata korak sa vremenom (redbull.com, 26. 1. 2016); U Srbiji mauntinbording je sport koji je najpopularniji u Novom Sadu (zurnal.rs, 28. 6. 2011); Podignut je i edukativni šator gde će biti

predstavljani razni sportovi, ne samo zimski, kao što su paraglajding, klajmbing, mauntinbajking i mauntinbording (redbull.com, 4. 2. 2015); Ekstremnim sportovima sam počeo da se bavim aktivnije 2003. godine kada sam otkrio paraglajding, za njim su došli i zmajarstvo, mauntinbording, fristajl inlajn skejting, friklajmbing i na kraju snoubording koji sam zavoleo (redbull.com, 4. 2. 2015); Mauntinbording je vrlo kompleksan sport, on je kao snoubrod u prašini na zemlji. I pored toga što treba da budeš taktički i tehnički dobro potkovan, da znaš kako da voziš i savladavaš prepreke treba biti i u dobroj fizičkoj kondiciji. Sam spust zahteva mnogo snage i izdržljivost (rtv.rs, 27. 7. 2018).

❸ порекло енгл. mountainboarding.

❹ синоними маунтинборд.

❺ област спорт.

❻ детерминативи Da li ste znali da Srbija ima svetskog juniorskog šampiona u mauntinbordingu? A da se prvo svetsko mauntinbording prvenstvo održalo upravo u našoj zemlji? [...] Pogledajte kako je izgledalo svetsko mauntinbord prvenstvo u Bukovcu 2013. godine (redbull.com, 26. 1. 2016); Naše gostovanje i prezentacija sporta tokom dva dana vikenda rezultirali su željom Užičana da otvore svoj klub i pridruže se našoj osnovnoj ideji širenja mauntinbording scene u Srbiji (skijanje.rs, 10. 4. 2013);

мексички грип м. р.

❶ дефиниција *високозаразна болест проузрокована вирусом H₁N₁, која се 2009. године раширила светом и довела до пандемије.*

❷ цитати Pojava i brzo širenje „starog/novog” virusa influence A (H1N1) svinjskog porekla iz Meksika na ostale delove sveta upozorava da „Meksički grip” opasno pretili čovečanstvu prvom pandemijom influence u 21. veku. Svetska zdravstvena organizacija (SZO) je proklamovala Fazu 5 pandemijske pripravnosti i svakodnevno razmatra Fazu 6 odnosno proglašenje pandemije (vma.mod.gov.rs); Meksički grip je infektivno oboljenje uzrokovano virusom Influence tipa A H1N1 (pharmamedica.rs, 12. 8. 2011); Мексички грип стигао и у Кину / У Хонгконгу потврђен први случај новог грипа. Мексички епидемиолог оптужио СЗО да је споро реаговала на појаву новог вируса. Светски стручњаци за грип упозоравају да би нови вирус грипа, уколико стигне у Африку, могао да изазове смртност много већу него у другим деловима света (rts.rs, 1. 5. 2009); Мексички грип стигао у Србију / У Србији је званично регистрован први случај новог вируса грипа – потврдио је министар здравља Tomica Milosavljević на hitno sazvanoj konferenciji za novinare u Vladi Srbije (danas.rs,

24. 6. 2009); Za označavanje bolesti je u početku korišćen termin „svinjski grip”. Zbog bojazni da će upotreba tog termina dovesti do smanjene potražnje za svinjskim mesom, počeli su da se koriste i drugi nazivi za ovo oboljenje: „meksički grip”, „novi grip”, „grip H₁N₁”, „severnoamerički grip”, „novel grip”... (rts.rs, 1. 11. 2009);

⑤ синоними грип H₁N₁, нови грип, новел грип, свињски грип, северноамерички грип.

⑥ област медицина.

несвиђање с. р.

① дефиниција **а.** *иконица у облику шаке с палцем окренутим надоле којом корисник означава да му се не свиђа одређени садржај (најчешће видео-снимак) на Јутјубу.*

б. *негативни глас, негативна оцена коју је одређени садржај (најчешће видео-снимак) на Јутјубу добио од неког корисника.*

в. *опција на Јутјубу којом корисник означава да му се не свиђа одређени садржај (најчешће видео-снимак), којом даје негативан глас одређеном садржају*

② цитати **а.** Несвиђање: Изаберите икону палца надоле да бисте показали да вам се коментар не свиђа (support.google.com).

б. Текст песме, као и Кикине вокалне способности заиста су посебни, али то није разлог ружних коментара које добија млада јутјуберка. „Она је главна јунакиња драме с најпопуларнијим балканским јутјубером Баком Прасетом који ју је брутално извређао у више наврата. Фанови Баке Прасета, којих има више од милион, навалили су на dislike дугме на Јутјубу, па Кика и њена реп песма ових дана обарају рекорде у несвиђањима” – закључује портал (novosti.rs, 19. 11. 2017). Godišnji pregled koji uključuje „video klipove, muziku i trendove koji su obeležili Jutjub u 2018. godini” postao je drugi klip sa najviše dislajkova u istoriji sajta. YouTube Rewind 2018 je naljutio više od sedam miliona ljudi, u trenutku kada je ovaj tekst napisan i tako zauzeo drugo mesto, odmah iza pesme *Baby Džastina Bibera* iz 2010. godine, koja je dislajkovana 9.7 miliona puta. Ali dok je Biber toliko „nesviđanja” nakupio za osam godina, Jutjub je stigao do vrha za samo tri dana (bbc.com, 11. 12. 2018).

в. Ако баш и нисте одушевљени видеом, несвиђање је један од начина да изнесете мишљење. Извештај Свиђања (у односу на Несвиђања) резимира колико људи каже да им се свиђају видео снимци, а ко-

лико њих да им се не свиђају. Ова картица се појављује тек када изаберете одређени видео. Можете и да додате показатељ за Свиђања (у односу на Несвиђања) после проширења на картици на нивоу видеа или канала (support.google.com); Video koji ima najviše obeleženih opcija nesvidanja (disliked) je spot Džastina Bibera (Justin Bieber), pod nazivom „Bejbi“ (Baby), skoro 4,5 miliona (10naj.com).

⑤ синоними дислајк.

⑥ област интернет.

новел грип м. р.

① дефиниција *високозаразна болест проузрокована вирусом H_1N_1 , која се 2009. године раширила светом и довела до пандемије.*

② цитати *Za označavanje bolesti je u početku korišćen termin „svinjski grip”. Zbog bojazni da će upotreba tog termina dovesti do smanjene потражње за svinjskim mesom, počeli su da se koriste i drugi nazivi za ovo oboljenje: „meksički grip”, „novi grip”, „grip H1N1”, „severnoamerički grip”, „novel grip” (zzjzle.org.rs, 24. 2. 2016).*

③ порекло енгл. novel influenza, фр. grippe : грип.

⑤ синоними грип H_1N_1 , мексички грип, нови грип, свињски грип, северноамерички грип.

⑥ област медицина.

новѝ грип м. р.

① дефиниција *високозаразна болест проузрокована вирусом H_1N_1 , која се 2009. године раширила светом и довела до пандемије.*

② цитати *Šta bi se dogodilo sa epidemijom novog gripa ako bismo se potpuno oglušili o savete Radne grupe za praćenje pandemije? Tokom pretходне nedelje videli smo novi, nešto brži trend širenja virusa tipa (A)H1N1 u Srbiji, što je u naletu medijskih priloga, saopštenja i izveštaja počelo da izaziva priličnu dramu, stvarajući sa jedne strane panični utisak da se suočavamo sa virusom koji je dosad neviđeni serijski ubica, a sa druge da se stvar samo ekstremno naduvava i da treba da se oglušimo o sve to (vreme.com). Kon: Novi grip u Srbiji se očekuje na leto / Predsednik radne grupe za primenu Plana aktivnosti pre i u toku pandemije gripa Predrag Kon rekao je danas da se u Srbiji pojava novog virusa A (H1N1) očekuje na leto, najpre sa manjim brojem obolelih, dok se veliki talas može očekivati na jesen i u zimu ove ili narednih godina (rtv.rs, 25. 5. 2009); Мађарска влада*

потврдила да је у тој земљи вирус новог грипа однео први живот. До сада је у свету забележено 125.000 случајева заражених вирусом Х1Н1 (rts.rs, 22. 7. 2009); АН1Н1 или нови грип dominantan је тип вируса грипа А и саставни је део сезонског грипа. Поред овог типа вируса на нашим просторима циркулишу још два АН3Н2 и вирус грипа В. У Србији од 212 лабораторијски потврђених инфекција чак 180 су од новог (свинског) вируса – каже у разговору за наш недељник др Станковић (infovranjske.rs); Након што је званично стављена тачка на пандемију новог грипа, остаје питање да ли је вирус Х1Н1 и даље претња човечанству. Прелазимо у нову фазу када имамо нови сезонски грип, вирус је остао исти, али се неће масовно ширити, поручио епидемиолог Предраг Кон (rts.rs, 12. 8. 2010).

③ порекло енгл. new + итал. influenza, фр. grippe : грип.

⑤ синоними грип Н₁Н₁, мексички грип, новел грип, свињски грип, северноамерички грип.

⑥ област медицина.

Ћбјава* ж. р.

① дефиниција *порука постављена на дискусиону групу на интернету или на личној страници на некој од друштвених мрежа; текстуални садржај постављен на блог као једна целина.*

② цитати Већина популарних брендова објављује своје Instagram садржаје у одређено време и дан, знајући да им то помаже да задрже своју публику. Постоје неке опште препоруке за избор најбољег времена објаве, али то не значи да су оне најбоље за вас. Да бисте утврдили најбоље време за постављање објаве, препоручује се спровођење истраживања аналитике вашег профила (digitalnasrbija.org, 2020); Око 91% објаве на Instagramу има између једног и седам хештагова, тако да је очигледно да они имају своју вредност и да су врло моћан алат. Али као и код већине ствари у животу, моћ често може да се искористи и у лоше сврхе (imarketing.rs); Уколико Вам се често дешава да слике и објаве на Instagramу прво уређујете на рачунару помоћу нпр Photoshopa и слично, онда сте долазили у ситуацију да ту слику морате да пошаљете себи на телефон путем emaila, nekog dropbox-a и слично да бисте је објавили на Instagramу (optimizacijasajtaseo.net, 28. 3. 2020); Нови Instagram алгоритам даје предност објавима са много одзива (лајкова, коментара...) I када објаве добије много лајкова и коментара, то даје сигнал алгоритму да је садржај веома квалитетан који ће и други корисници можда желети да виде. Пошто Instagram тежи да задржи људе на мрежи он им пласира објаве које су интересантне, а та интересантност се мери према јачини одзива. Писање добрих описа слика и убацивање моћног „позива на акцију” један од

najboljih načina da inspirišete vaše pratioce da komentarišu vaše objave, što će doneti još više odziva na vaš Instagram profil! (internetreklamiranje.com, 3. 4. 2018); Kada pratite ljude na instagramu, možete da vidite njihove objave, a možete da pratite i osobe koje ne poznajete (edukacija.rs, 9. 9. 2014).

⑤ синоними ПОСТ.

⑥ област друштвене мреже, интернет.

паметни телефон м. р.

① дефиниција *мобилни телефон који комбинује могућности мобилног телефона (размена гласовних позива и текстуалних порука) и рачунара (приступ интернету, мултимедијалне функције итд.).*

② цитати Pametni telefon danas praktično svi imamo u džepu. Ovaj uređaj postao je multipraktik koji nam priskače u pomoć u najrazličitijim situacijama. Zapravo mobilni telefon za većinu nas predstavlja švajcarski nožić koji ima rešenje za 1001 problem. Od digitrona, mapa i navigacije, pa do upravljanja „pametnim” kućnim aparatima, sve se nalazi pod kontrolom naših prstiju i pametnog telefona (promobi.rs, 2. 4. 2018); Pametni telefoni su nešto što danas predstavlja normalan deo naše svakodnevice, a pre samo 10 godina bili su potpuno nepoznati široj javnosti i rezervisani samo za biznismene. Uređaj koji je popularizovao koncept „pametni telefon” i učinio ga globalnom zvezdom je iPhone, koji će ove godine proslaviti deceniju od svog predstavljanja. Međutim, ako ste mislili da su se prvi pametni telefoni pojavili sa iPhone-om, varate se. Oni su tu već više od 20 godina. Verovali ili ne, prvi pametni telefoni izašli su na tržište davne 1994. godine. Kreirali su ih inženjeri kompanija IBM i BellSouth, koji su prvi došli na ideju da naprave kombinaciju mobilnog telefona i ličnog digitalnog asistenta (PDA uređaja) (mobilnishop.com, 31. 1. 2017); Први паметни телефон (смартфон) са савитљивим екраном требало би да се појави до краја године, најавила је недавно компанија „ЛГ Електроникс” (politika.rs, 27. 8. 2013); U Kigaliju, glavnom gradu Ruande, otvorena je fabrika za proizvodnju prvih afričkih pametnih telefona Mara, koji koriste operativni sistem Android. Cena prvih modela afričkih pametnih telefona biće između 129 i 189 dolara. Predsednik Ruande Paul Kagame prisustvovao je svečanom početku proizvodnje i obećao da će prvi afrički pametni telefoni građanima te zemlje biti dostupni i na kredit bez kamata (rs.n1info.com, 8. 10. 2019).

⑤ синоними смартфон.

⑥ област мобилна телефонија.

па̀пуча* ж. р.

❶ дефиниција *широк и раван рупичасти хлеб с маслиновим уљем, пореклом из северне Италије.*

❷ цитати *Italijanska ćabata je nastala u severnoj Italiji, oblasti Veneta, 1982. Reč ciabatta u prevodu znači papuča, što opisuje njen izgled (alekscooks.com, 30. 3. 2020); Hleb koji je ispekao Frančesko Favaroni, pekar iz Verone, izgledom ga je podsećao na papuče njegove žene i on mu je dao ime Ciabatta (coolinarika.com, 18. 8. 2017); Ćabata u prevodu znači „papuča”. Ime je dobila zbog uobičajenog pljosnatog, širokog i izduženog oblika hleba (novapekara.rs); Papuča (ciabatta) / Papuča inače potiče iz severne Italije, ali je verovatno najomiljeniji hleb na celom skandinavskom području. I kora i sredina su meke, a postaju predivno hrskave čim je ugrejemo. Tanka kora i sočna, rupičasta sredina se odlično slažu sa maslinovim uljem i paradajzom. Papuča inače traje samo jedan dan, ali to svakako ne predstavlja problem – toliko je ukusna da će nestati i pre (gorenje.com).*

❸ синоними *ћабата, ћбата.*

❹ област *кулинарство.*

парасејлинг и парасејлинг м. р.

❶ дефиниција *рекреативна активност у којој особа лети ваздухом држећи се за падобран који је повезан с моторним чамцем који га вуче.*

❷ цитати *Опробала се и у веслању, у кајаку, плесу у колицима, играла је рагби у колицима и пробала парасејлинг, о чему пише на свом блогу (dnevnik.rs, 8. 10. 2016); Парасејлинг је популаран на многим туристичким дестинацијама, па је и овај руски пар одлучио да се забави у Џубги (alo.rs, 28. 9. 2018); За старије и храбрије на Словенској плажи је „банци”. Скијање на води, парасејлинг (падобран који вуче глисер) и још много тога (novosti.rs, 5. 8. 2010); Око 10 година је било потребно за усавршавање дизајна машине која би ускоро могла да се појави на плажама познатих светских одмаралишта, равноправно уз парасејлинг, скутере, скијање на води, вожњу бананом и друге забавне активности (rtrs.tv, 11. 4. 2011); Ostrvo је познато по бројним активностима на води као што су пливање, ронjenje, jahting, džet ski, parasejling, surfovanje, kajting, vejkboarding (intertravel.rs, 11. 12. 2014);*

❸ порекло *енгл. parasailing.*

❹ синоними *паракајтинг.*

❺ област *спорт.*

пòст м. р.

❶ дефиниција *порука постављена на дискусиону групу на интернету или на личној страници на некој од друштвених мрежа; текстуални садржај постављен на блог као једна целина.*

❷ цитати Bilo da ste prosečni korisnik, ili se profesionalno bavite društvenim mrežama, korisno je znati koji faktori utiču na Instagram algoritam kako bi poboljšali performanse svojih postova, doprili do većeg broja ljudi, dobili više folovera ili povećali engejdžment (tagmedia.tv, 27. 3. 2019); Kako da postovi koje objavite budu primećeni? Često ste sigurno i sami nailazili na stranice koje imaju veiki broj lajkova, ali postovi koji se na njoj objavljuju nemaju ni jedan ili imaju zanemarljiv broj lajkova, komentara i deljenja. Takvi slučajevi su upravo primer kako ne treba raditi na facebook stranici i dokaz da veliki broj lajkova same stranice nije nikakav pokazatelj njene uspešnosti i snage. Cilj je viralnost. Svojim postovima izazvati lančanu reakciju i omogućiti im da budu vidljivi velikom broju ljudi. Post koji izbacite na svoju stranicu želite da ljudi lajkuju, komentarišu i šeruju sa svojim prijateljima. Na taj način će vašu objavu videti mnogo širi krug ljudi, od broja lajkova koji ima vaša stranica. [...] Marketing stručnjaci ipak pružaju neke smernice kada je u pitanju kreiranje kvalitetnog facebook posta. Tako su postovi koji sadrže slike definitivno oni preko kojih se ostvari najveća interakcija. Kratki postovi takođe ostvaruju prednost u odnosu na neki dugačak tekst koji ćete postaviti u svom statusu (wbsdigital.com, 27. 11. 2015); Facebook ne staje ovde, on dalje usložnjava situaciju i posmatra Vašu istoriju oglašavanja, istoriju vezanosti korisnika za postove koje ste spoznorisali, kao i koliko korisnici klikću na Vašu reklamu (zequester.com, 25. 1. 2018).

❸ порекло енгл. post.

❹ синоними објава.

❺ област друштвене мреже, интернет.

❻ напомене Предност треба дати домаћем синониму (*објава*).

прàтилац* -оца, м. р.

❶ дефиниција *особа која је изабрала и пријавила се да редовно прима нечије поруке, да редовно добија обавештења о нечијим објавама на одређеној друштвеној мрежи.*

❷ цитати Lažni pratilački računi na Instagramu, iza kojih najčešće stoje botovi, mogu da povećaju broj vaših Instagram pratilaca, ali istovremeno i

da donesu određene rizike. Instagram od samog početka ima probleme s lažnim pratiocima, a problem je s vremenom postao još veći (pcpress.rs, 21. 5. 2018); Један од оних за које важи да су највећи стручњаци за друштвене мреже свакако је Милан Маглов, младић који је својом Фејсбук страницом „Дневна доза креативности” успео да привуче позамашан број пратилаца и обезбеди себи озбиљне препоруке за послове вођења профила разних фирми и појединаца (dnevnik.rs, 2. 3. 2019); Тврдња да је хакован и угашен Инстаграм налог девојке која је својих 14 хиљада пратилаца обавештавала о ситуацији на протестима, делила снимке полицијског насиља и савете за заштиту и безбедно кретање одјекнула је Инстаграм сторијима, Фејсбук групама и профилима и Твитер налозима уочи петог дана протеста (bbc.com, 13. 7. 2020); Најмногобројнију армију пратилаца на „Твитеру” има певачица Кејти Пери (politika.rs, 7. 5. 2017); Mislim da kada ti neko pošalje zahtev automatski ti postaje pratilac (nisam 100% sigurna ali mi se čini da je tako) (ana.rs, 26. 11. 2016).

⑤ синоними фоловер.

⑥ област друштвене мреже, интернет.

пра̀тилачки̋*, -а, -о

① дефиниција *који, која, које се односи на пратиоца (= особу која је изабрала и пријавила се да редовно прима нечије поруке, да редовно добија обавештења о нечијим објавама на одређеној друштвеној мрежи).*

② цитати *Lažni pratilački računi na Instagramu, iza kojih najčešće stoje botovi, mogu da povećaju broj vaših Instagram pratilaca, ali istovremeno i da donesu određene rizike. Instagram od samog početka ima probleme s lažnim pratiocima, a problem je s vremenom postao još veći (pcpress.rs, 21. 5. 2018); Instagram u problemu: Lažni pratilački profili ugrožavaju online sigurnost korisnika (twitter.com, 20. 5. 2018); U proseku me otprati oko 20 njih, nedeljno. Neuzvraćena ljubav... pratilačka (twitter.com, 17. 7. 2014). Pozdrav za duše pratilačke, divne, drage (twitter.com, 1. 9. 2016); Svi znamo da je tvoj twitter skromnih pratilačkih mogućnosti (twitter.com, 16. 2. 2012).*

⑤ синоними фоловерски, -а, -о.

⑥ област друштвене мреже, интернет.

прагити,* -йм несврш.

❶ дефиниција *пријавити се за редовно примање нечијих порука, за редовно добијање обавештења о нечијим објавама на одређеној друштвеној мрежи.*

❷ цитати Страницу *Дневна доза Београда* на којој је објављена фотографија прати око 90.000 људи, објаву је одатле поделило пар стотина корисника, а слика се нашла и на другим профилима на Фејсбуку и Твитеру (bbc.com, 13. 7. 2020); Нападач Реал Мадрида постао је ове седмице први фудбалер и први мушкарац који је на „Инстаграму” стекао 100 милиона пратилаца, што значи да га прати десет пута више људи него што његова родна Португалија има становника. Тај број донео му је друго место на листи најпраћенијих налога познатих личности на „Инстаграму”. Испред њега је само америчка глумица и певачица Селена Гомез, коју прати 119 милиона корисника (politika.rs, 7. 5. 2017); Због тога смо потражили одговоре на питања која се тичу успеха на интернету управо од Милана, који је и сам захваљујући свом успеху постао утицајан, а којег на Инстаграму прати више од 56.000 људи, који свакодневно гледају његове објаве у којима се шали, али и у којима говори о озбиљним темама и о бизнису (dnevnik.rs, 2. 3. 2019); Када су налози на друштвеним мрежама квалитетно постављени њихов садржај може да направи добру причу и отвори нове могућности. Људи који вас ту прате већ су показали интересовање за ваше пословање или производ и увек им је много лакше пренети нову поруку. Они су се већ „претплатили” да примају информације од вас (domen.rs, 16. 6. 2020). Његов канал прати милион људи који гледају како Богдан игра игре и сваког 1. узме око 5 000 евра (nsdanas.rs, 15. 2. 2020).

❸ синоними фоловати.

❹ област друштвене мреже, интернет.

праћње* с. р.

❶ дефиниција *редовно примање нечијих порука, редовно добијање обавештења о нечијим објавама на одређеној друштвеној мрежи.*

❷ цитати *Za razliku od LinkedIna i Fejsbuka na Instagramu nije moguće videti spisak poslanih zahteva za praćenje koji nisu prihvaćeni* (internet-zanatlija, 13. 5. 2018); Ако је ваш налог подешен као приватан, свако ко жели да види ваше фотографије или видео записе мора да вам пошаље захтев за праћење (facebook.com); Instagram kartica „Following” („Праћење”), која prikazuje šta se vašim prijateljima sviđa, šta komentarišu i ko-

ga prate, odlazi u istoriju ove nedelje (informacija.rs, 8. 10. 2019); Lažni nalozi za praćenje na Instagramu, iza kojih najčešće stoje botovi, mogu da povećaju broj vaših Instagram pratilaca, ali istovremeno i donesu određene rizike (pametnoibezbedno).

⑥ област друштвене мреже, интернет.

прѐквел м. р.

① дефиниција *филм, ређе књига, који описује догађаје који хронолошки претходе ономе што је описано у првом филму или књизи из серијала.*

② цитати Istovremeno spinof i prekvel sage o mladom čarobnjaku, „Fantastične zveri”, prvi od ukupno pet filmova, prati magičnog zoologa Njuta Skamandera (Edi Redmejn) u Njujorku 1926. godine (univerzitetski-odjek.com, 12. 11. 2016); Filmski prekvel filma “Mad Max: Fury Road”, koji se bavi glavnom junakinjom tog filma Imperator Furiosom objavio je imena glavnih glumaca i autorske ekipe (bosonoga.com, 14. 10. 2020); Ima i onih koji nisu oduševljeni, poput Brajana Lurija sa Si-En-Ena, po kojem su „Zveri” samo „visokobudžetni prekvel sa tek povremeno zabavnim pasazima čiji je osnovni zadatak da najavi, nadajmo se bolje, filmove franšize (izazov.com, 20. 11. 2016); Materijal iz scenarija koji nije dobio svoje mesto na ekranu je 1992. godine smešten u dugometražni film *Twin Peaks: Fire Walk With Me*, koji nije prošao previše zapaženo. Film funkcioniše i kao prekvel serije, ali i kao njen konačan epilog (filmskerecenzije.com, 16. 12. 2016); Obzirom da sam pogledao bukvalno sve od TOSa preko TNGa i svih spinof-ova, prekvela i sekvela; animiranih serijala i stripova... mislim da veći promašaj u ST univerzumu nije postojao. [...] Pokušali su sa serijom Enterprise, bez ST ispred (što je potpuno razumljivo), ali prekvel retko kad odradi posao (forum.benchmark.rs, 24. 7. 2020).

③ порекло енгл. prequel < pre- + sequel.

⑥ област уметност.

⑦ детерминативи Kompletna prekvel sezona na dva DVD diska fenomenalne TV serije Spartak. Bez sprskog titla (kupindo.com).

⑧ напомене ХХ

приквел м. р.

① дефиниција *филм, ређе књига, који описује догађаје који хронолошки претходе ономе што је описано у првом филму или књизи из серијала.*

❷ цитати Ne ulazeći hronološki da li autorstvo za „prikvel“ (prequel) pripada Spilbergu povodom serijala o Indijani Džonsu ili Lukasu da bi objasnio „Ratove zvezda“, ovaj izraz koristi se da bi označio razliku u nastavku filmskog serijala koji hronološki opisuje događaje koji prethode onome što smo već imali prilike da odgledamo. Jedan čitalac predlaže reč – prednastavak (usput, ta reč ne postoji u sistemu srpskog ili srpsko-hrvatskog jezika koji je objavio Rečnik Matice srpske u šest tomova); ako se imenica *nastavak* odnosi na glagol *nastaviti*, odakle je izvedena imenica – *prednastavak*? (zna li neko značenje glagola *prednastaviti*?). Na koji način – jednim izrazom, a ne sintagmom (npr. prethodni nastavak), zameniti reč „prikvel“ a da svakome bude jasno na šta se to odnosi (da li rečju prethodnik ili nekom drugom?) i da to jezički bude ekonomično (ako pojedine strane reči zamenjujemo grupama reči onda pravimo jezički kaos). (juznevesti.com, 8. 1. 2016); Трилогија „Игре глади“ која је добила и филмску верзију сада ће добити „приквел“, то јест причу која претходи догађајима у тој романескној и филмској дистопији (rts.rs, 29. 7. 2019); Шести део „Умри мушки“ као приквел [...] Снима се шести део серијала „Умри мушки“ чија ће се радња дешавати пре догађаја у првом филму (politika.rs, 15. 10. 2015); Тизер по атмосфери и музици делује примамљиво, али треба бити опрезан јер са изузетком „Буђења силе“ ниједан рибут, приквел или сиквел великих франшиза последње трећине XX века (Индијана Џонс, Звездане стазе, Терминатор, Супермен, Робокап, Конан, Страва у улици Брестова) није испоручио оно што се маркетиншким подгревањем емоција и носталгије, очекивало (rtv.rs, 7. 9. 2017); Одабрана прва глумица за приквел „Игре престола“ (dnevnik.rs, 31. 10. 2018).

❸ порекло енгл. prequel < pre- + sequel.

❹ област уметност.

❺ детерминативи Током осамдесетих и деведесетих његова каријера је доживела привремени пад у забран осредњих Б-филмова, а онда је, на прагу новог миленијума, под старе дане доживео препород и светску славу улогама злог чаробњака Сарумана у серијалу Господар прстенова и, готово истовремено, злог грофа Дукуа у новој Лукасовој (приквел) трилогији Звезданих ратова (nin.co.rs, 28. 5. 2012); Баш ту, где је Лукасова генеричка приквел трилогија била најтања, „Буђење силе“ стоји најбоље (rtv.rs, 24. 7. 2017); Лукас је затим режирао трилогију која је претходила првој, такозвана приквел трилогија (прва, друга и трећа епизода) – „Фантомска претња“ (1999), „Напад клонова“ (2002) и „Освета сита“ (2005) (politika.rs, 29. 3. 2014); Такође, тај приквел моменат у односу на Господара прстенова ми је одлично урађен,

и доприноси општем осјећају повезаности (banjalukaforum.com, 13. 12. 2013);

птичији грип м. р.

❶ дефиниција *заразна болест животиња, пре свега птица, изазвана вирусом H_5N_1 , која може да се пренесе и на човека.*

❷ цитати Kinesko ministarstvo za poljoprivredu i ruralne poslove objavilo je pojavljivanje visoko patogene podvrste H5N1 virusa ptičijeg gripa na farmi u južnoj pokrajini Hunan (agrosmart.net, 2. 2. 2020); GRIP ILI PTIČIJI GRIP?! (stetoskop.info); Alarm u Holandiji: Potvrđen ptičiji grip, naloženo ubijanje 200.000 pilića (b92.net, 5. 11. 2020); Ptičiji grip i opasnost od njegovog pretvaranja u humanu verziju, sa mogućim pandemijskim razmerama, svakako je izuzetno ozbiljna tema i u Srbiji (unicef.org); Ptičiji grip stigao u Srbiju! (pink.rs, 2016).

❹ варијанте птичији грип.

❺ област медицина.

птичји грип м. р.

❶ дефиниција *заразна болест животиња, пре свега птица, изазвана вирусом H_5N_1 , која може да се пренесе и на човека.*

❶ дефиниција Slučaj ptičjeg gripa H5N8 potvrđen je kod divlje ptice u istočnoj nemačkoj pokrajini Brandenburg u januaru, ali nijedna ptica na farmama nije bila zaražena, saopštilo je tada ministarstvo (rtv.rs, 10. 2. 2020); Osim što je danas 5. oktobar, sećate li se šta se dogodilo na ovaj dan pre tačno 10 godina? Da, ne mislimo na 5. oktobar 2000. već na 5. oktobar 2005! I dalje ne možete da se setite? Podsetićemo vas – svi smo bili u strahu od dolaska „velike i strašne” bolesti po imenu H5N1, čuvenog ptičjeg gripa (telegraf.rs, 5. 10. 2015); Samo neki od njih bio je ptičiji grip A(H5N1), koji je desetak godina kružio u istočnoj i južnoj Aziji među pernatim životinjama (danars.rs, 15. 3. 2020); Do kraja te 1997. je bilo 18 registrovanih slučajeva H5N1 kod ljudi, a šestoro je umrlo. Ove mere su ocenjene kao odličan odgovor na globalnom nivou na pojavu novog tipa virusa i H5N1 je nestao na nekoliko godina. Kako primećuju stručnjaci, piše Atlantik, „ptičji grip” je tada bio brzo suzbijen zbog izraženih simptoma koje izaziva (danars.rs, 13. 3. 2020); Forma ptičjeg gripa H5N8 registrovana je u nemačkoj pokrajini Šlezvig-Holštajn i na Bodenskom jezeru (rts.rs, 10. 11. 2020); Južnokorejsko ministarstvo poljoprivrede saopštilo da je potvr-

đen visoko patogeni soj H5N8 virusa ptičjeg gripa u uzorcima divljih ptica (alo.rs, 10. 11. 2020).

- ④ варијанте птичији грип.
- ⑥ област медицина.